

Afiliant

Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania

NSZZ

SOLIDARNOŚĆ

80-855 Gdańsk, ul. Wały Piastowskie 24, tel.(58)308 44 59, 308 42 78, 308 42 86, fax (58) 308 42 77
edukacja@solidarnosc.org.pl www.solidarnosc.org.pl/oswiata

Gdańsk, dnia 5 stycznia 2017 r.

L.dz. KSOiW/239a/2017

*Pan **Konstanty Radziwiłł**
Minister Zdrowia*

Opinia Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” do projektu rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie orzekania o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia

Na wstępie należy zauważyć, że wbrew upoważnieniu zawartemu w art. 73 ust. 11 Karty Nauczyciela w brzmieniu nadanym w art. 76 pkt 34 lit. g ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. poz. 2203) Minister Zdrowia był upoważniony do wydania powyższego rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw oświaty i wychowania. Tymczasem w nadesłanym projekcie rozporządzenia nie ma śladu, aby takie porozumienie miało miejsce, a widnieją na nim tylko podpisy wysokich urzędników w Ministerstwie Zdrowia. Ma to też znaczenie dla oceny merytorycznej projektu rozporządzenia. Powyższego projektu nie można rozpatrywać w oderwaniu od uregulowań zawartych w art. 73 Karty Nauczyciela (KN), a w szczególności w ust. 1 pkt 1 lit. a i b do tego artykułu, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

W uwagach do projektu ustawy o finansowaniu zadań oświatowych w części dotyczącej zmian w Karcie Nauczyciela Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” wyraziła sprzeciw na ograniczenie przyczyn udzielania nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia, jakie mają miejsce w uchwalonym już i obowiązującym art. 73 ust. 1 pkt 1 lit. a i b KN. Ograniczenie to nie znajduje żadnego uzasadnienia, a zostało podyktowane jedynie dążeniem do pomniejszenia kosztów ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na urlopy zdrowotne dla nauczycieli kosztem ich zdrowia, z czym nasz Związek nie może się zgodzić, dlatego w dalszym ciągu domagamy się wykreślenia w art. 73 ust. 1 pkt 1 lit. a i b, ograniczających udzielanie nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia jedynie w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy czy sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę. Należy przy tym zauważyć, że w obu tych przypadkach chodzi o leczenie już istniejącej choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej albo już istniejącej choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy odgrywają istotną rolę, a nie o zapobieganie tym chorobom, czemu urlop dla poratowania

zdrowia (a nie tylko dla wyleczenia już istniejącej choroby) ma również służyć. Należy także zauważyć, że oba te określenia mają bardziej charakter literacki niż medyczny.

W odpowiedzi na nasz postulat minister edukacji narodowej Anna Zalewska w piśmie z dnia 28 lipca 2017 r. odpowiedziała, że „definicja choroby zawodowej, lista chorób zawodowych, proces orzecznicy i sposób dokumentowania są zdefiniowane w Kodeksie pracy i rozporządzeniach wykonawczych, natomiast pojęcie „choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy mogą odgrywać istotną rolę” jest szerokie... Do chorób związanych z pracą można zaliczyć wybrane choroby układu ruchu, układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, choroby psychiczne, choroby skóry, cukrzycę i niektóre choroby nowotworowe. W przeciwieństwie do chorób zawodowych katalog chorób związanych z pracą jest katalogiem otwartym i szerokim”.

W tym kontekście ustalenie, która z tych chorób będzie związana z pracą, da organom prowadzącym i dyrektorom szkół jeszcze większe możliwości odwoływania się od orzeczeń lekarza o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia. Znane są nam przypadki, nawet przy dotychczasowym stanie prawnym, że dyrektorzy odwoływali się od orzeczenia lekarskiego o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia w sytuacji, gdy nauczyciel miał wyznaczony długo oczekiwany termin na przeprowadzenie operacji onkologicznej i proces odwoławczy trwał ok. 3 miesiące i upłynął po upływie terminu wyznaczonego do jej przeprowadzenia. W innym przypadku nauczyciel został zwolniony w trybie natychmiastowym z naruszeniem przepisów prawa i na skutek doznanego stresu przebywał przez kilka miesięcy w zakładzie psychiatrycznym, cierpiąc na chorobę, na którą nigdy przedtem nie chorował, a po wyjściu ze szpitala orzeczenie lekarskie o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia zostało zaskarżone przez dyrektora szkoły. Najczęściej nie następuje to ze złej woli dyrektorów szkół, lecz w bardzo wielu gminach i miastach ma miejsce gremialne odwoływanie się od wszystkich orzeczeń lekarskich w tym zakresie na polecenie organów prowadzących szkoły, przy czym najczęściej nie następuje to w formie pisemnej.

Wprowadzone zmiany do art. 73 KN na pewno ułatwią jeszcze organom prowadzącym taką procedurę, a także lekarzom medycyny pracy, mającym umowy ze szkołami na świadczenie usług medycznych także i w tym zakresie.

Projekt opiniowanego rozporządzenia stanowi dokładne powtórzenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 października 2014 r. w sprawie orzekania o potrzebie udzielania nauczycielowi akademickiemu urlopu dla poratowania zdrowia (Dz.U. poz. 1359), stanowiącego akt wykonawczy do ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym. Jednakże przyjęte rozwiązania z rozporządzenia dla nauczycieli akademickich nie przystają do specyfiki pracy nauczycieli oświatowych, a w wielu miejscach zostały przepisane w sposób przypadkowy. Przede wszystkim ustawa – Prawo o szkolnictwie wyższym w art. 134 nie przewiduje ograniczeń zawartych w art. 73 ust. 1 pkt KN do udzielania urlopu dla poratowania zdrowia jedynie w celu zaleconego leczenia choroby zagrażającej wystąpieniu choroby zawodowej lub w której czynniki środowiska pracy odgrywają istotną rolę – które to ograniczenia są dyskryminujące dla nauczycieli oświatowych.

W tej sytuacji na podstawie § 4 ust. 1 opiniowanego rozporządzenia, stanowiącego, że badania lekarskie przeprowadzone przez uprawnionego lekarza obejmują badanie podmiotowe oraz przedmiotowe z uwzględnieniem ogólnego stanu zdrowia, oceny układu krążenia, układu ruchu, układu nerwowego, układu oddechowego oraz narządu mowy, przejętego z § 4 ust. 1, rozporządzenia dla nauczycieli akademickich, mogłoby wynikać, że o ten przepis powinien być uzupełniony art. 73 KN, zamiast postanowień zawartych w jego ust. 1 pkt 1, a nie odwrotnie. Również § 2 ust. 1 opiniowanego rozporządzenia przejęty z § 2 ust. 1 rozporządzenia dla nauczycieli akademickich, przewiduje, że badanie lekarskie jest przeprowadzane na podstawie skierowania wydanego przez dyrektora szkoły, w której nauczyciel jest zatrudniony. W przypadku nauczycieli oświatowych takie rozwiązanie zostało wprowadzone po raz pierwszy i należy je uznać za błędne.

Dotychczas nauczyciel oświatowy w razie potrzeby udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia zgłaszał się do lekarza pierwszego kontaktu (lekarza leczącego), który na podstawie przeprowadzonych badań oraz posiadanej dokumentacji lekarskiej orzekał o potrzebie udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia. Obecnie, w myśl § 2 ust. 3 opiniowanego rozporządzenia, nauczyciel wraz ze skierowaniem wydanym przez dyrektora szkoły przedstawia lekarzowi medycyny pracy dokumentację lekarską z przebiegu dotychczasowego leczenia. Nie wiadomo, a przepisy opiniowanego rozporządzenia nie określają, na jakiej podstawie nauczyciel otrzyma dokumentację medyczną z dotychczasowego leczenia, kto ma wystąpić o taką dokumentację - nauczyciel czy dyrektor szkoły, który ma kierować nauczyciela na badanie lekarskie przez lekarza medycyny pracy. Powstaje też pytanie, czy dyrektor szkoły może zapoznawać się z całą dokumentacją lekarską z przebiegu dotychczasowego leczenia, stanowiącą tajemnicę lekarską.

Również załączniki nr 1 i 3 do projektowanego rozporządzenia mają identyczną treść, jak załączniki 1 i 2 do rozporządzenia dla nauczycieli akademickich, z tym że powołują się na inną podstawę prawną do ich wydania.

Opiniowane rozporządzenie, podobnie jak rozporządzenie dla nauczycieli akademickich, jest niespójne systemowo i mało czytelne. W obu rozporządzeniach zawarta jest tylko część przepisów dotyczących zasad udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, a część z nich zamieszczona jest bezpośrednio w ustawie – Karta Nauczyciela i ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym. Można się jedynie dziwić, że nie było stać obu resortów na wydanie spójnych i przejrzystych przepisów dotyczących zasad udzielenia nauczycielom urlopów dla poratowania zdrowia, a oparto się na przepisach z okresu III RP w stylu bylejąkości i niedbalstwa legislacyjnego.

W obu ustawach, tj. art. 73 ust. 10d KN oraz w art. 134 ust. 5g ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, wprowadzono niepotrzebne i kłopotliwe postanowienia, że w przypadku, gdy orzeczenie lekarskie zostało wydane przez uprawnionego lekarza zatrudnionego w wojewódzkim ośrodku medycyny pracy, odwołanie od tego orzeczenia wnosi się do instytutu badawczego w dziedzinie medycyny pracy. Poszukiwanie jakiegoś instytutu w dziedzinie medycyny pracy może niepotrzebnie przedłużyć i utrudnić postępowanie odwoławcze, skoro można było w takiej sytuacji postanowić, że lekarz medycyny pracy, który wydał zaskarżone orzeczenie, powinien być wyłączony z postępowania odwoławczego dotyczącego zaskarżonego orzeczenia.

Za konieczne uważamy również wprowadzenie rozwiązania uniemożliwiającego dyrektorom szkół dowolne odwoływanie się od orzeczeń lekarskich o potrzebie udzielania nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia. Dyrektor szkoły nie powinien mieć prawa do odwoływania się od każdego orzeczenia w tym zakresie, a jedynie jeżeli nauczyciel nie spełniał warunków wymaganych do otrzymania urlopu zdrowotnego, np. z powodu braku wymaganego stażu pracy, jak to miało miejsce do roku 2005. Natomiast nie powinien mieć prawa do odwoływania się od tych orzeczeń ze względów medycznych, co powinno być potwierdzone opinią innego lekarza.

Z poważaniem

*Przewodniczący
KSOiW NSZZ „Solidarność”*

Ryszard Proksa

Do wiadomości:

*Przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda
Minister Edukacji Narodowej Anna Zalewska*